

ĀGENSKALNA VIETZĪMES

Izbaudi Āgenskalna iedzīvotāju iecienītākās skatu un atpūtas vietas, šarmantas ieliņas un kultūras mantojuma dārgumus nesteidzīgās pastaigās.

Ceļvedi veido Āgenskalna apkaimes biedrība draudzīgā sadarbībā ar Pārdaugavas radošo centru.

Daudz interesanta par apkaimes vēsturi vari izlasīt Ilgoņa Lindes Facebook žurnālā *Par Āgenskalnu!*

- Rotaļu laukumi, aktivitātes svaigā gaisā
- Velo noma, ja nogursti no staigāšanas
- Burvīgs skats vai iespēja skatīt panorāmu
- Apkaimes iedzīvotāju mīlākās vietas

KOKA ARHITEKTŪRAS MARŠRUTS

Te pat nevajag sekot maršrutam – senas muižas, savrupmājas un īres nami tev ir visapkārt. Te ir baroks, neoklasicisms, tautiskais romantisms, šveiciešu un pat jūgendstils! Startēt vislabāk Kalnciema kvartālā, jo viņu veikalā ikvienam pieejams bezmaksas audio gids. Grupām pieejama saistoša Pārdaugavas koka arhitektūras ekskursija gida vadībā. Vairāk: kultura@kalnciemakvartals.lv

NOSKAŅU MEDĪBU TAKAS

- I** Tilts uz nekurieni, Mārtiņa baznīcas aleja, senatnīgie kapi, Kuldīgas iela, strūklaka aiz milzu dzīvžoga, Āgenskalna ielas arhitektūra un Baložu ielas skaņu valstība.
- II** Pastaiga ap Māras ezeru, nomaļā Grobiņas iela, burvīgi skati no abiem Torņakalna tiltiņiem, vecā stacija un piemiņas vieta, kā arī pasakainās pastaigas Arkādijā.

ĀGENSKALNA VELO MARŠRUTS

Startēt vislabāk Gandrs pagalmā, kur vari iznomāt velo (tāl. 25445223). Tepat arī Hartmaņa muižiņa un klinšu kāpšanas tornis. Āgenskalna tirgus, E. Smilģa muzeja apburošais dārzs, ceļojums pagātnē Amālijas u.c. ieliņu tiklojumā. K. Pēkšēna arhitektūra un Meža ielas kafejnīcas. Švarcmuiža jeb Hāgena muiža – Hāgenskalna vārda sākotne un tilts uz nekurieni. Baložu ielas skaņu valstība, ūdenstornis, senākais Rīgas mikrorajons "Āgenskalna priedes" un Ziemeļeiropā lielākais dzīvžogs. Noslēgumā – Kalnciema kvartāla arhitektūra un kultūras dzīve.

1 **Āgenskalna tirgus** ir apkaimes sirds jau vairāk nekā 100 gadu, taču 19.gs. beigās šī vieta bija tukšesīga nomale. Tirgotāji te sāka rošību 1898. gadā, taču savu lepnumu – R. Šmēlinga projektēto paviljonu (1925) – apkaime iemantoja tikai pēc kara.
/Nometņu 64/

2 Iespaidīgais, 110 m augstais **TV tornis** šurp ir atvests no tālās Kaspijas jūras, jo oriģināli paredzēts naftas urbšanai. Kad notika TV centra pirmā pārraide (06.11.1954.), visā Rīgā esot bijuši vien 20 televizori!

3 **Friča Brīvzemnieka pamatskola** (1911)
/Zeļļu 4/

4 **Smilģa māja**, kur mīt Teātra muzejs un Dirty Deal Teatro, pārsteidz ar neparastiem stāstiem un interjeru! Būdam inženieris, Smilģis pats esot piedalījies nama projektēšanā. Arī pagalmā ir kā eksotiska oāze ar strūklaku un iespaidīgām operas Aīda dekorācijām!
/E. Smilģa 37/39/

5 Lielais pilsētas **Bāriņu nams** (1890) savulaik ir bijis tik moderns, ka Rīgas vizītē izrādīts pat Siāmas princim!
/Zeļļu 8/

6 Apbūves fragments ar **seno ielu tīklojumu**, iekšdārziem un gleznainiem namiņiem ir unikāla vērtība, kas saglabājusies no 18.-19. gs. Senās ieliņas ir tik līkumotas, lai apietu kāpas un zirgam vezums nebūtu jāvelk kalnā.

7 Unikāls arhitekta E.Laubes **nordiskā jūgendstila** koka arhitektūras paraugs (1911).
/Lapu 17/

Āgenskalnā ir gandrīz

70

arhitektūras pieminekļu

Slavenā rūpnīca VEF aizsākās Arhīva ēkā

8 **Āgenskalna Valsts ģimnāzija** ir viena no Latvijas senākajām skolām, kas darbojas vēl šodien. Tās pirmsākumi iesniedz 17. gs. beigās.
/Lavīzes 2A/

9 **Kalnciema kvartāls** ir ļoti iecienīta atpūtas vieta, kas priecē ar daudzveidīgiem brīvdabas pasākumiem un unikālu koka arhitektūru, arī vienīgo R.Šmēlinga koka ēku Melnsila ielā 11 (1897), kas saglabājusies līdz mūsdienām.
/Kalnciema 35/

10 **Zviedru firmas LUX zīme** ēkas fasādē saglabājusies no laikiem, kad te darbojās Baltijā pirmā elektropuldžu ražotne. Vēlāk LUX kļuva par pasaulē pazīstamo Electrolux. Pēcāk te mājā Bellaccord skaņu plašu fabrika, pēcāk – Melodija ar PSRS labāko ierakstu studiju.
/Kalnciema 40/

ĀGENSKANIEŠU IEMĪĻOTĀS VIETAS

ATPŪTAI SVAIGĀ GAISĀ:

Jaunatnes dārzs / Gandrs pagalmā un kāpšanas tornis / Dabaszinību skolas pagalmā / Mārupītes veloceliņš / Uzvaras parks / Botāniskais dārzs / Māras diķis un dārzs / Kobes dārzs / AB dambis / Zunda piekraste / Vācu ģimnāzijas pagalmā ar strūklaku / Mārtiņa baznīcas apkārtnē / Veloceliņš gar Zundu

KULTŪRAS DZĪVEI:

Kalnciema kvartāls / E.Smilģa muzejs / Latvijas Nacionālā bibliotēka / O.Vācieša muzejs / Āgenskalna komūna / P.Jurjāna mūzikas skolas estrāde / Dirty Deal Teatro

JAUKĀM PASTAIGĀM:

Kapseļu iela / Kuldīgas iela / Dobeles un Amālijas ielas / Lavīzes un Tempļa ielas / Lapu iela / Torņakalna tiltiņi / Baložu iela / Slokas iela / Meteora iela / Stradiņu teritorija / Mārtiņa baznīcas alejas un Krēslas iela / Ormaņu iela

11 **Hartmaņa muiža** ir celta 18. gs. beigās kā ārpilsētas vasaras māja. Arī tagad te vasarās var baudīt dabas noskaņas un drosmīgākie – iekarot Gandra torņa virsotni! Savulaik baroka muižiņa piederējusi angļu tirgotājam un rātskungam Džeikobam Kolinzam, kurš tai piebūvējis deju zāli (ēkas daļa pa labi no ieejas).
/Kalnciema 28/

Viena no pirmajām TV STUDIJĀM PSRS atradās Āgenskalnā, Nometņu 62

12 V. Bokslafa projektētais **ūdenstornis** (1910) sākotnēji bija krietni zemāks. 30tajos gados tas vairs nespēja apgādāt ar ūdeni jaunceltņu augšstāvus, tāpēc tika īstenots pasaulē vēl nepieredzēts inženierijas brīnums – torņa augšdaļu pacēla ar domkratiem un, nepārtraucot ūdensapgādi, uzmūrēja par 7,5 m augstāku.
/Alīses 4/

13 Šeit bija Švarcmuižas augstākā kāpa ar rodeļbāni, kur pirmo reizi izmēģināts Tobogans – 4 vīru ragavas ar stūri. Kāpu noraka, lai uzceltu Rīgas pirmo blokmāju mikrorajonu – **Āgenskalna priedes** (1958).

14 **Rīgas Valsts vācu ģimnāzija** var lepoties ne vien ar izciliem absolventiem, bet arī iespaidīgu liepu dzīvžogu un jauku strūklaku pagalmā.
/Āgenskalna 21/

15 Vai zināji, ka 19. gs. vidū celtajai **Mārtiņa baznīcai** agrāk bija tikai viens tornis? 1888. gada pārbūvē to nojauca, vietā uzceļot plašu priekštelpu ar mums ļoti pazīstamajiem diviem torņiem.
/Slokas 34/

16 **Tilts uz nekurienu** – dārga pilsētplānošanas kļūda ar lielsku skatu!

17 **Pusmuižnieka nams** ir viena no senākajām koka ēkām Rīgā, tā attēlota jau Hāgenu muižas zemju kartē (1757).
/Daugavgrīvas 28/

18 Āgenskalns jeb *Hagensberg* iemantoja savu vārdu no šīs muižiņas (tagadējā **Švarcmuiža**), ko 17. gs. uzcēla H.Hāgens. Vēlāk te regulāri viesojās apgaismības filozofi J.G.Hāmanis un J.G.Herders, tad arī pie muižas izveidoja gleznainu parku ar īpašu celiņu, sauktu par *Filozofu gāti*.
/Daugavgrīvas 21/

19 **Valsts Arhīva ēka** (1913), kuras fasādi rotā reta Rīgas ģerboņa versija, ir VEF šūpulis. Te atradās slavenās fabrikas pirmsākums – Pasta un telegrāfa centrāles mehāniskās darbnīcas.
/Slokas 16/

20 **Vecajā tiesas mājā** senāk bija lepns īres nams, kur pēc atgriešanās no trimdas 1920. gadā neilgi dzīvoja **Rainis ar Aspaziju**. Te mitis arī Haralds Blaus – pirmais olimpiskās medaļas ieguvējs no Latvijas teritorijas.
/Baložu 14/

21 Agrā jūgendstila savrupmājā **Villa Fyn van Draat** (1901), kas veidota pēc vācu arhitekta A.Gīzkes skicēm, savulaik dzīvoja komponists un rakstnieks Margērs Zariņš.
/Baložu 10/

22 Namiņu, kur mīt Dēkainis, projektējis **pirmais latviešu cilmes arhitekts** J.Baumanis (Saeimas, Mūzikas akadēmijas, Valsts Bankas u.c. ēku autors). Savukārt kaimiņmājā nr. 8 pasaulē atzītais mūks Kārlis Tenisons bija izveidojis budistu templi (1924-1931).
/Baložu 12 un 8/

23 **Metodistu baznīca** (1930)
/Slokas 6/

24 K. Pēkšēna projektētais **Pečaka nams** (1903) ir viens no interesantākajiem gotiskā eklektisma paraugiem Rīgā. Starp citu, te mājā ļoti jaukas kafējnīcas!
/Meža 4a/

25 **Sv. Trijādības baznīca** (1895)
/Meža 2/

26 Vai zināji, ka **Uzvaras parks** un piemineklis svin katrs savu uzvaru? Parks godina uzvaru pār bermontiešiem, bet piemineklis (1985) – Sarkanarmijas uzvaru pār Vācijas Otrajā pasaules karā.

27 **Mākslas centrs NOASS**
/AB dambis 2/

28 **Gaismas pils**
/Mūkusalas 3/

29 **Dzelzceļa muzejs**
/Uzvaras bulvāris 2a/

30 Mājā, kur ir **Ojāra Vācieša muzejs**, savulaik dzīvojis arī Rutku Tēvs, kura romānos par vella kalpiem notikumi risinās tepat pie Māras

eзера. Savukārt 18. gs. nogalē mājā bija traktieris *Jeruzaleme* smalkai uzdzīvei pie dabas.
/Ojāra Vācieša 19/

31 **Jāņa Akuratera muzejs**
/Ojāra Vācieša 6A/

32 **Komunistiskā terora upuru piemiņas vieta**

33 **Āgenskalna baptistu baznīca** (1936)
/Mārupes 14/

34 R.Šmēlinga projektētā (1910) **Rīgas pilsētas 2. slimnīca** (Stradiņi) ar veselām 132 pacientu vietām bija tik progresīva, ka savulaik tika plānots turp pārcelt Tērbatas universitātes Medicīnas fakultāti.
/Pilsonu 3/

35 **Sv.Alberta katoļu baznīca** (1903)
/Liepājas 38/

36 **Botāniskajā dārzā** atrodas ne vien bagātīga augu valsts, bet arī Astronomijas institūta teleskops un Volfšmita muižas ēkas (1824). Volfšmita kungs pazīstams kā Rīgas melnā balzama ražotājs, kurš izdomājis to pildīt oriģinālajās māla krūkāms.
/Kandavas 2/

Ūdenstorna tvertnes tilpums ir **DIVI MILJONI LITRU**

Mums ir **augstākais DZĪVŽOGS Ziemeļeiropā**

Baptistu baznīcas jaunā torņa smaile sver **10 TONNAS**

Ja arī tev rūp mūsu apkaime, pievienojies!

Āgenskalna apkaimes biedrība

FB @agenskalnam
agenskalnam@gmail.com

